PROCESE ŞI STRUCTURI SINTACTICE „MARGINALIZATE” ÎN SINTAXA ROMÂNEASCĂ ACTUALĂ. CONSIDERAŢII TERMINOLOGICE DIN PERSPECTIVĂ DIACRONICĂ ASUPRA *CONTRAGERII – CONSTRUCŢIILOR – ELIPSEI*

Constantin-Ioan Mladin
Universitatea *1 Decembrie 1918* Alba-Iulia

RESUMÉ

Cette contribution se donne pour but d'entreprendre une analyse de trois phénomènes (mécanismes) syntactiques intimement liés entre eux: ***la contraction****,* ***les constructions****,* ***l'ellipse****, tels que ceux-ci se présentent dans la grammaire roumaine (pré)moderne et contemporaine. Une attention privilégiée est réservée à la présentation diachronique des champs terminologiques afférents aux termes en question.*

§ 1. Seria sinonimică **abreviere** – **contragere** – **construcţie** – **elipsă** – **omisiune** – **prescurtare** – **reducere** – **substituire** – **scurtare** este curentă în terminologia sintactică românească (mult mai pronunţat în cea antebelică), situaţie explicabilă nu numai prin faptul că noţiunile denumite de aceşti termeni se suprapun frecvent, ci şi prin aceea că unii dintre aceşti termeni sunt în mod curent echivalenţi în alte terminologii (în stilistică, în retorică şi, mai nou, în pragmatică, în naratologie – pentru a ilustra numai cu unele domenii umaniste) şi chiar în limba-obiect (ca lexeme).

Gramatica românească, la începuturile perioadei sale moderne, acorda o deosebită importanţă **contragerii**, consecinţa directă şi imediată a acestui fapt manifestându-se sub forma preocupării relativ scăzute pentru descrierea subordonatelor[1] – rezultat firesc al admiterii unei corespondenţe între părţi (mai ales secundare) de propoziţie şi propoziţii, precum şi a interpretării cu convingere a structurilor gerunziale, infinitivale şi participiale ca structuri secundare generate prin scurtarea propoziţiilor. De aceeaşi atenţie sporită se bucurau **contragerea**, **construcţiile** şi **elipsa**, ca reflex al dorinţei de explicare a unor fenomene morfosintactice insuficient înţelese şi aprofundate în această perioadă, precum subiectul inclus, verbul şi expresia verbală impersonal(ă),

[1] Semnificativă este aserţiunea: „subordinatele de orice fel au ca menire aceia de a ţine locul unui membru din propoziţiunea de care depind” [**52**, p. 253]. Contragerea este discutată în capitolul intitulat, la fel de elocvent, *Înlocuirea prin propoziţiuni întregi a părţilor secundare ale unei propoziţiuni simple desvoltate* [p. 239].

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

propoziția monomembră. De aici decurg toate speculațiile privind absența (neexprimarea) unităților sintactice intrapropoziționale în anumite situații.

Aceste rânduri îşi propun să ordoneze informațiile vehiculate în sintaxa românească (pre)modernă şi contemporană în legătură cu termenii indicați, care denumesc alternativ unele proprietăți ale limbii şi unele instrumente metalingvistice.

§ 2. Construcțiile cu verb-predicat la mod nepersonal (gerunziu – modul privilegiat, dar şi participiu sau infinitiv) sunt considerate, în mod explicit, propoziții de către C. Loghin [p. 164], cu aceeaşi întrebuințare apărând termenul **construcție** la C. Șotropa [p. 201-202] ori la Kr. Sandfeld şi H. Olsen [p. 291]. Un statut identic primesc structurile sintactice numite: **contragere**, **substituire** – la I. Manliu [p. 253], **substituire a propoziținii secundare** – la C. Şotropa [p. 201-202], **substituire de dependentă** – la H. Tiktin [p. 224], **substituțiune propozițională** – la E. Popovici [p. 223-226].

Contragere desemnează şi propozițiile cu părți multiple (numite **propoziții contrase**), considerându-se că acestea sunt decompozabile în atâtea propoziții simple câte membre coordonate sunt în compunerea părții multiple [**40**, p. 26-27; **47**, p. 198; **14**, p. 497, 498].

Scrierile noastre vechi de gramatică consemnează două păreri în privința părților de propoziție care pot fi **multiple**: **(1)** pot fi multiple atât părțile principale de propoziție, cât şi cele secundare [**40**, p. 26-27; **47**, p. 198] sau **(2)** multiple sunt numai subiectele, numele predicative şi amplificările relative la aceeaşi parte de propoziție (adică: atribute, complemente, circumstanțiale) [**59**, p. 155].

H. Tiktin [p. 215-216] se arată categoric în privința imposibilității ca şi predicatul să poată forma o parte multiplă de propoziție – „Propozițiile cu mai multe subiecte care se raportează la acelaşi predicat sunt propoziții simple, necuprinzând decât un singur verb finit. Subiectele formează un tot gramatical cu privire la predicat (subiect multiplu). ” – , în ciuda folosirii, alături de **subiect multiplu**, **predicativ multiplu** (adică nume predicativ), **complement multiplu** şi **circumstanțial multiplu**, a termenului **predicat multiplu** (***fură şi jură***). Propozițiile cu un singur subiect şi cu mai multe predicate (cu predicat multiplu, în terminologia lui H. Tiktin) „sunt a se considera fraze” iar „propoziția care cuprinde o parte multiplă se poate adesea rezolva în atâtea propoziții câte membre coordonate are partea multiplă” (*Tatăl şi muma* ***au plecat*** > *Tatăl* ***a plecat***, *Muma* ***a plecat***); „Propozițile care se pot rezolva [sic !] în acest mod, sunt numite de mulți gramaticieni **propoziții contrase**,

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

considerându-se ca formate prin contragere din mai multe propoziții cu câte unul din membrele coordonate ale părții multiple. ”.

Cea dintâi poziție amintită este susținută, cu argumente fragile, de către Gh. D. Scraba [p. 125]: „Propozițiile în care subiecte asemănătoare pot avea acelaşi predicat, ori predicatele asemănătoare acelaşi subiect, pentru că aceste propoziții se pot desface în două sau mai multe propoziții: *Aurul şi argintul sunt metale = Aurul este metal, Argintul este metal*; *Şcolarul citeşte, socoteşte şi scrie* = predicat compus din trei părți, putând da naştere la trei propoziții. ”.

Ideea este exprimată, mai concis şi cu mai multă claritate, de către Gh. N. Costescu [p. 499-500]: „Dintr-o propoziţiune contrasă, formăm atâtea propoziţiuni câte părți omogene sunt”: ***Ştefan cel Mare*** *şi* ***Ion Vodă cel Cumplit*** *au fost domnii Moldovei* „Ştefan cel Mare a fost domnul Moldovei + Ion Vodă cel Cumplit a fost domnul Moldovei”; *Amândoi* ***au luptat*** *şi* ***au învins*** *pe turci* „Amândoi au luptat cu turcii + Amândoi au învins pe turci”; *Dumnezeu* ***atotputernic***, ***atotştiutor*** *şi* ***milostiv*** *i-a ajutat* „Dumnzeu atotputernic i-a ajutat + Dumnezu atotştiutor i-a ajutat + Dumnezeu milostiv i-a ajutat”; *La Podul Înalt, românii s-au luptat* ***cu coasa***, ***cu toporul*** *şi* ***cu arcul*** „La Podul Înalt, românii s-au luptat cu coasa + La Podul Înalt, românii s-au luptat cu toporul + La Podul Înalt, românii s-au luptat cu arcul”.

Părțile care formează partea compusă a unei propoziții sunt numite: **(1) membre** [**47**, p. 198], **(2) membre coordonate** [**59**, p. 215-216], **(3) părți omogene** [**40**, p. 26-27; **14**, p. 499], **(4) reducere** (**a propoziției subordonate**) [**33**, p. 167].

Prin introducerea termenului **parte comună**, parte a propoziției la care se raportează părțile omogene, I. Manliu [p. 26-27] încearcă o rafinare a discuției. În cele din urmă, distincția se dovedeşte a fi însă de prisos pentru că, acceptându-se existența predicatului multiplu, se face trecerea din sfera propoziției în cea a frazei: „În *Ion scrie şi citeşte*, *Ion* este partea comună. Partea comună poate fi: un subiect pentru mai multe predicate, un predicat pentru mai multe subiecte, un substantiv pentru mai multe atribute de acelaşi fel, un verb ori un adjectiv pentru mai multe complemente de acelaşi fel. Nu poate fi însă parte comună o parte secundară pentru mai multe părți principale (un atribut pentru mai multe substantive). Se poate totuşi prin inversiune. În ***Frumos*** *scrie şi citeşte Ion*, complementul este parte comună pentru două verbe. ” [!].

La alți gramaticieni este mai puțin clar dacă verbele la moduri nepredicative trebuie considerate realmente propoziții, afirmându-se, de exemplu în *Gramatica limbii române* din 1950 [**33**, p. 167], că, pentru

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

simplificarea exprimării, subordonatele pot fi contrase (reduse) la părți secundare de propoziție.

Gh. D. Scraba [p. 129] extinde ideea echivalării propoziției şi la unele părți de vorbire, recurgând la explicații sofisticate: „Locuțiunile adverbiale [sic !] sunt în realitate propoziții scurtate" (*Pune cartea **pe masă*** = „Pune cartea **pe acel obiect care se cheamă masă**"); „Adverbele nu fac decât să înlocuiască locuțiuni ori propoziții întregi printr-un singur cuvânt" (*Pune cărțile **aici*** = „Pune cărțile **pe acel obiect pe care îl numim masă**").

Deşi, imediat după apariția primei ediții a *Gramaticii Academiei*, în majoritatea manualelor şi a gramaticilor dintre cele mai diverse a fost eliminată sau, cel puțin, a fost neglijată, în mod nejustificat, după cum remarcase deja Mioara Avram [**4**, p. 261][2] discutarea fenomenului **contragerii**[3], aceasta dispune de o terminologie surprinzător de bogată, asociind în serii (cvasi)sinonimice termeni mai vechi şi termeni noi: **(1) construcție echivalentă** [**54**, p. 306-310], **(2) contragere** [**54**, p. 111; **44**, p. 357; **4**, p. 261 *sqq.* ; **18**, p. 32, 35, 36; **34**, p. 10; **24**, p. 36 *sqq.* ; **16**, p. 16-18; **15**, p. 73, 232; **56**, p. 74; **12**, p. 21 *sqq.* ; **46**, p. 212, 219; **7**, p. 357], **(3) depersonalizare** [**43**, p. 196], **(4) prescurtare** [**11**, p. 342 *sqq.*], **(5) reducere** [**4**, p. 261, 365; **25**, p. 123, **28**, p. 244-275; **13**; **8**], **(6) scurtare** [**4**, p. 261, 365, **5**, p. 370[4]], **(7) substituire de dependentă** [**10**, p. 71, 72], **(8) transformare sintactică** – în transformaționalism, cu precizarea că, aici termenul nu se limitează la contragere.

Cu toate că termenul are o oarecare vechime şi oricum este bine fixat în conştiința lingvistică a vorbitorilor, fiind cel mai frecvent şi cel mai motivat, **contragere**, nu se poate sustrage tuturor criticilor.

După modelul terminologic **pronume**, pentru contragerile gerunziale (**propoziții gerunziale** la Matilda Caragiu – p. 72], D. D. Drașoveanu [**22**, p. 75-77, **23**, p. 25, **24**, p. 37-38] recurge la candidatul descriptor **propredicat**.

---

[2] Vechii termeni, cu accepțiunile lor consacrate, nu lipsesc cu desăvârşire din lucrări actuale – *i. e.* : **contragere** [**42**, p. 61, 85, 165], **elipsă** [**42**, p. 44 *sqq.* ; **19**, p. 1311 *sqq.* : „anacolut generalizat constând în sărirea peste partea comunicării considerată dispensabilă"], **eliptic** [**42**, p. 42 *sqq.* ; **19**, p. 1177 *sqq.*].

[3] Nu trebuie scăpați din vedere nici termenii corelativi contragerii: **(1) dezvoltare** [**4**, p. 264, 335, **5**, p. 370; **13**; **46**, p. 212; **7**, p. 356], **(2) expansiune** [**16**, p. 32, 35, 36, **17**, p. 16-18; **15**, p. 73, 232; **56**, p. 74; **13**, p. 21 *sqq.* ; **1**, p. 328 *sqq.* ; **13**; **46**, p. 212; **7**], **(3) personalizare** [**45**, p. 357], **(4) transformare a părților de propoziție în propoziții** [**46**, p. 212; **7**, p. 356].

[4] Deşi „nu totdeauna enunțul contras este mai scurt decât cel inițial, cum ar rezulta din denumirile date procedeului".

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

Argumentul invocat este constatarea că modurile nepredicative (dacă subiectul este exprimat / subînțeles) funcționează ca **nepersonale**, **nepredicative**, dar rămân **propredicative**, *transformatum*-ul fiind, la rândul său, o **propropoziție**.

Sub denumirea de **contragere**, observă D. D. Drașoveanu [**24**, p. 43, **25**, p. 123], se cuprind două transformări distincte: **(1) contragerea** (***Îmbolnăvindu-se***, *Maria nu s-a dus la şcoală*) şi **(2) abrevierea** sau **reducerea**, care constă în suprimarea relatorului subordonant interpropozițional şi a verbului *a fi*, indiferent de valorile pe care acesta le poate avea, adică verb copulativ, verb auxiliar al pasivului sau verb predicativ (***Bolnavă***, *Maria nu s-a dus la şcoală*)[5]. Prima transformare produce **propoziția contrasă**, cea de a doua – **propoziția abreviată** (sau **redusă**). Constatând că termenul **contragere**[6] este încărcat cu două sensuri – **(1)** „proces", **(2)** „rezultat"), lingvistul [**24**, p. 39] propune rezervarea infinitivului lung pentru înțelesul de „proces", ignorând în mod deliberat neajunsul că acesta sugerează o operație de scurtare, şi termenul **propoziție contrasă** pentru înțelesul „rezultatul acestui proces"[7].

D. D. Drașoveanu [*Curs de sintaxă... , apud* G. G. Neamțu – **45**, p. 38][8] numește **contragere subiectivă** subiectul gerunziului – în *trenul* din *Se aude venind* ***trenul***, gerunziul fiind şi el subiect față de verbul finit (*se aude*). Dezvoltând această interpretare, G. G. Neamțu [**45**, p. 38], vorbește de **contragere infinitivală subiectivă** pe lângă *a putea*, considerând că şi la infinitiv lucrurile ar trebui să stea la fel.

Una dintre inovațiile din *Gramatica Academiei*, față de gramatica ante-, inter- şi imediat postbelică, este eliminarea unei restricții în delimitarea propoziției, anume obligativitatea prezenței unui verb la mod predicativ. Acceptarea predicației realizabile şi prin procedee alternative, compensatorii conduce la extinderea sferei propoziției prin cuprinderea unor structuri considerate nepropoziționale în gramaticile mai vechi, inovație impusă prin luarea în considerare şi a planului enunțării, nu numai a nivelului enunțului. Pe

[5] Abrevierea poate fi urmată de transformarea de **glisare**.

[6] După numele modului verbal, propozițiile dobândesc denumiri diferite: **(1) contragere gerunzială** [**22**, p. 75, 76, **27**, p. 54], **(2) contragere infinitivală** [**22**, p. 75, 76; **45**, p. 38], **(3) propoziție contrasă gerunzial** [**25**, p. 124].

[7] Vezi şi termenul figurat pe care îl folosește Matilda Caragiu [p. 82]: „Frazele ample, cu multe atributive pot fi «strânse» cu ajutorul propozițiilor gerunziale. ".

[8] După „modul funcțiilor de a se realiza", autorul [**26**, p. 129] sugerase o altă clasificare a contragerilor: **(1) contragere gerunzială cauzală**, **(2) contragere gerunzială consecutivă** etc.

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

de altă parte, tratarea ca segmente de propoziție a construcțiilor gerunziale[9] şi infinitivale, atrage după sine reinterpretarea propoziției şi a frazei, aceasta din urmă dovedindu-se astfel a fi nu numai un conglomerat de propoziții, ci şi un ansamblu constituit dintr-o propoziție şi unul sau mai multe segmente cu formă de propoziție[10]. Fără a fi întotdeauna riguros definită, o altă unitatea sintactică este sugerată de unele lucrări de lingvistică românească – **construcția**, categorie sintactică distinctă, echivalentă, în majoritatea cazurilor, atât cu o parte secundară de propoziție, cât şi cu o propoziție, în virtutea principiului corespondenței dintre părțile de propoziție şi propozițiile subordonate. Se vorbeşte deci de **construcții absolute** – „construcții circumstanțiale participiale, gerunziale şi infinitivale care sunt izolate şi au o structură complexă, cu un subiect al lor diferit de subiectul propoziției din care formal fac parte" [**2**, p. 82].

Aceste structuri formează: **(1) constituenți sintactici**[11] **dezvoltați** la D. Irimia [**38**, p. 337-339]: **(a) construcții infinitivale relative** (*N-are să aibă **cine te salva***) şi **(b) construcții gerunziale absolute** (*Căci **voi murind** în sânge ei pot să fie mari*); **(2) părți de propoziție dezvoltate** la Gh. Constantinescu-Dobridor [**12**, p. 72-73]: **(a) construcțiile infinitivale relative**, care pot fi: **(a_1) subiective**, cele îndeplinind funcția de subiect (*N-are **cine vorbi***), **(a_2) obiective**, cele îndeplinind funcția de complement direct (*N-am **ce citi***) şi **(b) construcțiile circumstanțiale participiale**, adică construcțiile îndeplinind funcția de circumstanțial temporal sau de circumstanțial cauzal (***Odată rănit**, n-a mai venit*); **(3) termeni complecşi** (alături de **termenii multipli**) la M. Andrei şi I. Ghiță [p. 364-368][12]: **(a) construcția absolută infinitivală** (*N-am **unde pleca***), **(b) construcția absolută gerunzială** (***Venind el la mine**, n-am mai putut pleca*) şi **(c) construcția absolută participială** (***Plecată în ultima clipă**, a ajuns totuşi la timp*). Pentru Mioara Avram [**5**, p. 259] **parte de propoziție complexă** este sinonim cu **parte de propoziție dezvoltată**, termenul sau termenii denumind realități dintre cele mai diferite, printre altele şi **construcțiile libere**, adică **(1) construcțiile absolute** (*Acestea*

[9] Ca în **10**, p. 72.
[10] **58**, p. 236.
[11] Adică şi părți de propoziție, şi propoziții.
[12] Structuri în componența cărora intră: **(1)** un **nucleu verbal** (**predicat potențial**), exprimat printr-un verb predicativ la un mod nepersonal sau printr-un verb copulativ la mod nepersonal şi un nume predicativ şi **(b)** un **subiect**, diferit de subiectul propoziției din care face parte construcția.

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

zise / ***fiind zise*** *a plecat*) şi **(2) construcţiile infinitivale relative** (*N-are* ***ce face***; *Am* ***unde dormi***).

Apreciind că este neoperantă convenţia generală prin care sunt acceptate în clasa construcţiilor absolute numai cele în care subiectul propriu al verbului aflat la mod nepredicativ este diferit de subiectul verbului predicat, Ecaterina Teodorescu [p. 234] propune abandonarea respectivului criteriu: „Indiferent însă de faptul că subiectul este sau nu diferit, exprimat sau neexprimat, dar implicat, organizarea fiind de acelaşi tip, anume propoziţional, construcţiile trebuie incluse în aceeaşi categorie, deosebirea dintre un tip şi altul urmând a fi făcută prin determinanţii: *absolută* / *nonabsolută*".

§ 3. Fenomen sintactic oarecum apropiat de contragere este **elipsa**[13] [**53**, p. 240-242, **54**, p. 362-364[14]; **28**, p. 276-283], **elidarea** [**35**, p. 138] sau **omisiunea** [**47**, p. 222-223[15]], şi ea eliminată din a doua ediţie a *Gramaticii Academiei*[16].

În ciuda faptului că unele părţi dintr-o propoziţie sunt ori ar putea să fie importante, uneori chiar foarte importante din punct de vedere gramatical, anumite condiţii psihologice şi pragmatice fac posibilă lăsarea lor deoparte, deoarece sunt neglijabile în ceea ce priveşte transmiterea sensului [**35**, p. 235-236]. În general, se acceptă că elidat poate fi subiectul sau predicatul, eventual simultan subiectul şi predicatul [**40**, p. 56-57; **32**, p. 255-256; **47**, p. 222-223; **21**, p. 239[17]; **39**, p. 143; **59**, p. 133, 154-155; **6**, p. 107; **33**, p. 150-151].

Termenul de **propoziţie eliptică** este respins de către N. Drăganu [**29**], elipsa fiind considerată de sintacticianul clujean „lăsarea neisprăvită a unei propoziţii sau întreruperea ei de către alt vorbitor, omisiunea sau curmarea de fapt şi intenţionată a unor cuvinte ale noastre sau ale alteia, care nu se pot întregi din cele spuse, ori, dacă se încearcă întregirea lor, ea nu e niciodată sigură" [p. 28]. Propoziţia redusă la o singură parte de propoziţie ar trebui deci

[13] Opusul ei este **tautologia** [**36**, p. 438].

[14] După unii există o deosebire între elipsă şi subînţelegere, eliptice fiind numai construcţiile care s-au impus ca atare prin folosirea lor repetată (în: proverbe, zicători, saluturi, urări).

[15] „Eliptică se numeşte propoziţia [...] în care o parte oarecare nu este exprimată prin cuvinte; partea aceasta fiind esenţială pentru forma gramaticală a propoziţiei, trebuie să rezulte din raportul noţiunilor unite în propoziţia eliptică şi să fie uşor de întregit. ". Andra Şerbănescu [**55**, p. 93] respinge omisiunea, ca formă de manifestare a elipsei (subiectul inclus şi subiectul subînţeles), considerând-o un fenomen pur gramatical, corelat cu alte particularităţi de structură ale limbii.

[16] Prima versiune a tratatul academic îi consacră un capitol separat [p. 241-247].

[17] Cei doi gramaticieni numesc totuşi eliptice numai construcţiile în care lipseşte verbul copulativ.

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

să fie numită, după N. Drăganu, **propoziție brahilogică**, adică **scurtată** [p. 14-15], brahilogia fiind numai o **elipsă aparentă** [p. 28][18].

Elipse sunt considerate de către I. Manliu [p. 56-57] şi situațiile când lipsesc propoziții întregi (*Dacă ar veni ! < Ce bine mi-ar părea dacă ar veni !*; *Tăcere ! < Să fie tăcere*; *Unde ? < Unde mergeți ?*). Extinderea termenului la aceste situații este evident improprie întrucât: **(1)** în primul exemplu doar subiectul nu este exprimat, înțelesul propoziției fiind incomplet datorită caracterului subordonator pe care ea îl are; **(2)** în ultimele două cazuri avem a face cu două obişnuite propoziții eliptice, atât de subiect cât şi de predicat, realizarea lor materială reducându-se la complement, respectiv la circumstanțial.

Admițând că există elipsă şi la nivelul frazei, aşa cum consideră I. Iordan [**36**, p. 235-236], ar putea fi acceptată totuşi prima dintre situațiile evocate. Cu toate că lingvistul vorbeşte despre elipsa din interiorul frazei, el plasează exemplele următoare, la fel ca I. Manliu de altfel, la nivelul propoziției cu precizarea că am avea în față: **(1)** fie o situație de elipsă a unui verb nepredicativ (*La mai mare ! < Să ajungi la un post... mai mare !* [?]), **(2)** fie elipsa propoziției principale (*Fericit cine se poate retrage în sine < Este fericit cine...* – lipseşte numai copula !); **(3)** fie elipsa propoziției secundare, mai ales a comparativei (*Se poartă mai frumos decât oricând < ... decât s-a purtat oricând*), **(4)** fie elipsa ambelor propoziții, dacă fraza este formată numai din două (*Azi un ou, mâine un bou* – de fapt, în absența predicatelor, elipsa se plasează la nivelul propoziției, nu la cel al frazei !), **(5)** fie elipsa propoziției principale în întregime (*De-ar veni tata ! < M-aş bucura dacă...*).

Manifestată destul de debil în toate aceste cazuri, elipsa este este mult mai evidentă în altele, discutate tot de către I. Iordan [**37**, p. 433-438]. Acesta enumeră următoarele posibilități de neexprimare a unor părți de vorbire (propoziție): **(1)** articolul posesiv la genitiv (*La baza vieții individuale, cât mai ales* [a] *celei sociale*), **(2**) articolul adjectival (*Pare a fi cel mai leneş şi* [cel (mai)] *obraznic*), **(3)** articolul nehotărât (*Câte o mreană neastâmpărată sau* [o] *roşioară curioasă*), **(4)** articolul hotărât (*În prim*[(u)l] *rând*), **(5)** complementul indirect (*Motiv căruia spartanii* [îi] *atribuiau*), **(6)** complementul direct (*E*

[18] Pentru opoziția **elipsă** *vs.* **brevilocvență,** în accepțiunea lui N. Drăganu (ideea nu se desfăşoară discursiv, rămânând concentrată în planul semantic al unui singur termen sau al unui grup restrâns de termeni, cu caracter de construcție fixă: *singur cuc*, *beat criță*), vezi **39** [p. 108]. Considerată un fenomen plasat la nivelul structurilor cognitive, unde cunoaşterea este, deseori, fragmentată, brevilocvența / brahilogia nu interesează discutarea elipsei, după Andra Şerbănescu [**55**, p. 93].

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

păcat să te obosim şi [(să) te] *chinuim*), **(7)** *se* (cu valoare de subiect – !) (*Se lumina şi* [se] *întuneca*), **(8)** verbul **–** copula (*Fiindcă, dacă intelectuali* [fiind], *nu mai puțin ignoranți, ei au uitat*), **(9)** auxiliarul morfologic (*Nu a câştigat, nici* [nu a] *pierdut nimic*), **(10)** auxiliarul de mod, de obicei *a putea* (*Nu se va putea răcori*, [nu se va putea] *aclimata noilor cerinți*), **(11)** adverbul (*Cărțile D-sale bine gândite şi* [bine] *scrise*), **(12)** prepoziția (*N-au* [de] *ce să se amestece*.

I. Suchianu şi M. Stroescu [p. 256-258] clasifică elipsele, făcând distincție între: **(1) elipsa naturală** – elipsă care corespunde neexprimării subiectului inclus şi **(2) elipsa artificială** – aceasta putând fi: **(a) elipsă de părți secundare sau de vorbe** (*Tu mare, eu mare, cine să ne tragă cizmele ? –* **dacă** ?!), **(b) elipsă de părți principale** (*Uşa !* < ***Închide tu*** *uşa !*) şi **(c) elipsă de propoziții întregi** (*Trăiască România !* < ***Doresc să*** *trăiască România*).

Primele noastre gramatici moderne şi, după exemplul acestora şi gramaticile actuale, numesc propoziția din care lipseşte subiectul **propoziție eliptică de subiect**, cea din care lipseşte predicatul, **propoziție eliptică de predicat**, în fine, cea din care lipseşte atât subiectul cât şi predicatul, **propoziție eliptică de subiect şi predicat** [**47**, p. 222-223; **60**, p. 223]. A. Frunză [p. 255-256[19]] atribuie propoziției lipsite de subiect termenul de **propoziție impersonală**, nu **propoziție eliptică**, pentru că în structuri de tipul *Scriu*, *Citeşti*, *Vino* subiectul şi predicatul sunt cuprinse în verb. Se conturează astfel ideea că nu orice propoziție cu subiect neexprimat este neapărat şi eliptică. Pentru că această restricție a avut inițial în vedere verbele şi expresiile impersonale (unipersonale), Gh. D. Scraba denumeşte propoziția eliptică şi **propoziție defectivă**[20]. V. B[rateş] [p. 41] manifestă mai multă prudență atunci când afirmă că „În *foc !*, *amurgeşte* există subiect şi predicat în sens de funcții, nu există însă ca formă, în primul enunț, la celălalt predicatul. ”. Dimpotrivă, I. Iordan [**36**, p. 235-236] se dovedeşte chiar foarte tranşant în privința excluderii propozițiilor cu subiect neexprimat din categoria elipticelor: „Dacă lipseşte subiectul construcția nu e eliptică. Nu avem elipsă nici atunci când subiectul se subînțelege. ”. M. Dragomirescu şi N. I. Rusu [p. 239] înțelegeau acelaşi lucru numind eliptice numai propoziții din care lipseşte predicatul, deşi cei doi admit

[19] Idee preluată de la H. Tiktin [p. 133].

[20] **30**, p. 353: *Tună* – se subînțelege totdeauna acelaşi subiect (fenomenul meteorologic corespunzător), *Se lucrează / bea / mănâncă / coseşte / ară / merge*; **49**, p. 124: *Mi-e somn / foame, Se spun / zice / înțelege, A fost poftit* (la masă).

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

că poate lipsi, chiar foarte des, şi subiectul, „fie că e prezent în minte, fie că e subînțeles”.

Discutarea elipsei antrenează, nu întotdeauna într-o clară delimitare (de la un autor la altul), situație acutizată de inerența circularității lexicologice / lexicografice a unor definiții[21], şi alți termeni, aflați în relație de sinonimie (de diferite grade) sau de implicație unilaterală: **(1) glisare** (de la dreapta la stânga) [**28**, p. 277[22]], **(2) omisiune** [**28**, p. 276-283], **(3) omitere** [*ibidem*], **(4) subînțelegere**[23], **(5) suprimare** [**28**, p. 276-283], **(6) suspensie** [**1**, p. 243[24]; **28**, p. 277; **13**], **(7) „zeugm”** [**31**, p. 60][25].

Pentru V. Şerban [**53**, p. 241, **54**, p. 364] **suspensia** este subordonată **elipsei**, fiind „O elipsă de un fel deosebit... ” („Cel ce formulează o comunicare întrerupe exprimarea, lăsând nerostite cuvinte sau propoziții care pot, de asemenea, să fie uşor subînțelese. ”), în timp ce pentru D. D. Drașoveanu [**28**, p. 277] suspensia şi elipsa sunt fenomene diferite dar de acelaşi rang (**suspensia** presupune noncontinuare, **elipsa** presupune suprimare). Tot diferită de **elipsă** este **suspensia** şi pentru Gh. Constantinescu Dobridor [**13**]: „întrerupere voită a şirului gândirii, a comunicării, când restul este şi poate fi subînțeles sau când vorbitorul caută anumite cuvinte... ”.

Mai mult, Valeria Guțu Romalo [p. 138] pune în relație **contragerea** cu **elipsa** (**elidarea**): „considerarea acestor construcții ca fiind rezultate ale unor

[21] *I. e.* : „Omiterea unor elemente fără ca înțelesul comunicării să sufere se numeşte elipsă” [**1**, p. 241]. Alte exemple pentru asemenea situații vezi chiar în cuprinsul acestui articol, *passim*.

[22] Constă în preluarea funcției unui ocupant suprimat prin elipsă în şirul vorbirii: *cinci ridicat la puterea X > cinci la puterea X*.

[23] După S. Stati [p. 189, 190-191], „Subînțelegerea se referă la cuvinte enunțate într-un text precedent (şi care, tocmai de aceea, nu trebuie reluate) sau care urmează a fi enunțate într-o frază succedentă” iar „Elipsa e concepută ca un fenomen facultativ, cu mențiunea că anumite construcții eliptice nu sunt sinonime cu perechile lor neeliptice. ”. În alți termeni, D. D. Drașoveanu [**28**, p. 277] apreciază că subînțelegerea presupune absență prin nonrepetare, în timp ce elipsa presupune absență prin suprimare.

[24] „Din categoria faptelor de această natură [elipsa] face parte şi suspensia, adică întreruperea voită a comunicării în momentul în care restul poate şi este preferabil să fie subînțeles. ” [**1**, p. 243].

[25] „o construcție sintactică, care constă în lipsa de enunțare într-unul din membrii frazei a unui cuvânt sau a unei îmbinări de cuvinte, care sunt exprimate într-o formă identică sau analogă în constituentul din imediata vecinătate, şi care, obligatoriu, trebuie implicit restabilit pentru ca acest constituent al frazei să fie inteligibil”: *Le crime était avéré, la loi était formelle > Le crime était avéré, la loi formelle*. În articol apare forma masculină sau neutră (**zeugmul**), lucrările actuale de stilistică preferă însă forma feminină (**zeugma**).

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

elidări: propoziția *Masa aceasta este de lemn*, poate fi interpretată ca o «contragere» din *Masa aceasta este (o)* ***masă*** *de lemn*".

Gh. Dragomirescu [p. 405] operează distincția: **(1) elipsă lexicală** – elipsă care are în vedere elemente de ordin lexical din sintagme, locuțiuni...)[26] şi **(2) elipsă gramaticală** – vizează elemente gramaticale, unități sintactice dispensabile pentru comunicare), în sintaxă interesând numai cea din urmă.

În interiorul elipsei gramaticale, D. D. Drașoveanu [**28**, p. 279] deosebește: **(1) elipsa neurmată de glisare** (*laudă adusă înțelepciunii > laudă înțelepciunii*) şi **(2) elipsa urmată de glisare** (*cinci ridicat la puterea X > cinci la puterea X*).

Din perspectiva mecanismelor sintactice, semantice şi pragmatice răspunzătoare de actualizarea proceselor psihologice pe care elipsa le presupune în trecerea de la structura de adâncime la cea de suprafață, aceasta este examinată de către Andra Şerbănescu [**55**, p. 98]. Astfel este recunoscută: **(1) elipsa de tip sintactic**, în interiorul căreia sunt deosebite următoarele varietăți: **(a)** elipsa categoriei guvernate (*– Am citit lecția. – Ai citit ?*), **(b)** elipsa categoriei guvernante (*– Am citit lecția – Lecția ?*), **(c)** elipsa constituentului propozițional şi înlocuirea lui în interiorul propoziției subordonate (*Ce zici de propunerea / posibilitatea / ideea [să bem sticla] ? > Ce zici de sticlă ?*); **(2) elipsa de tip semantic** – elipsa indicatorilor pentru funcția metalingvistică (*– Am venit cu Maria. – Care Maria ?*); **(3) elipsa de tip pragmatic**, care prezintă subtipurile următoare: **(a)** elipsa ca simplificare a propozițiilor ecuative (*– Cine a venit, a venit Ion ? – Cine a venit, Ion ?*), **(b)** elipsa verbului identic lexical, dar performat la momente diferite – prin adaptare la context (*– Ce mănânci (friptură, prăjitură etc.) ? > Ce mănânci ?*), **(c)** elipsa implicațiilor discursive cu care intră în relație logică unii constituenți ai enunțului (*– Vii, după cum ai promis, sau te-ai răzgândit încât nu mai vii ? > – Vii sau nu vii ?* = „Vino odată !"), **(d)** elipsa performatorului explicit şi redistribuirea legăturilor sintactice în coordonare (*– Te întreb dacă plecăm, pentru că nu mai am răbdare să mai aştept > – Plecăm, pentru că nu mai am răbdare să mai aştept ?*).

O analiză asemănătoare, prin prisma teoriei gramaticale „a guvernării şi a legării", a fost întreprinsă înainte de către Camelia Stan [p. 375], o soluție interesantă primind structurile în care apar categorii vide: **(1)** structurile cu

[26] Ea are două specii: **(1) elipsa vie** (se păstrează încă în minte cuvântul omis: *a cumpăra* ***la liber*** < *a cumpăra* ***LA PREȚ liber***) şi **(2) elipsa „uitată"** (cuvântul omis nu se mai păstrează în minte: rom. *văr* < lat ***consobrinus*** *verus*).

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

categorii vide sunt explicabile cu ajutorul principiului proiecției, ca urmare a aplicării unor reguli opționale (*Iar acum (să mergem) sus pe munte > Iar acum, sus pe munte*) şi **(2)** structurile cu categorii vide sunt variante libere ale structurilor cu verbul exprimat (*Ion cumpără cărți şi Maria (cumpără) caiete > Ion cumpără cărți şi Maria caiete*).

§ 4. Examinarea, chiar şi succintă, a aspectelor în chestiune, face posibilă formularea concluziilor următoare:

(1) Contragerii, construcțiilor şi elipsei s-ar cuveni să li se acorde astăzi mai multă atenție, în special din perspectivă stilistică şi / sau pragmatică, dat fiind locul însemnat pe care aceste fenomene îl dețin în actul comunicării.

(2) Se impune ca lucrările de gramatică descriptivă (normativă), atât cele ample – inclusiv viitoarea ediție a *Gramaticii Academiei*, precum şi cele de mai mică anvergură, să reconsidere şi să valorifice contribuțiile oferite de studiile disparate consacrate contragerii, construcțiilor şi elipsei, întrucât acestea, depăşind viziunea mecanicistă din primele noastre lucrări moderne de gramatică, sunt în măsură să ofere o mai bună înțelegere a unor transformări la care sunt supuse în mod regulat diverse structuri sintactice, devenite astfel, în procesul vorbirii, cu toate implicațiile de natură pragmastilistică ce decurg de aici, structuri sinonime în variație liberă.

(3) Este imperios necesar ca standardizarea (unificarea) şi armonizarea terminologică intra- şi interlingvistică să dubleze demersul sugerat în plan conceptual (cu cele două aspecte ale sale), întrucât este uşor de constatat că unii dintre termenii vehiculați în legătură cu fenomenele discutate prezintă, în momentul de față, serioase inconveniente. Termeni precum **abreviere**, **construcție**, **defectiv**, **elidare**, **(pre)scurtare**, **substituire**, **suprimare**, **suspensie** etc. , obținuți prin terminologizare internă sau prin specializarea semantică a unor lexeme din limba-obiect, sunt susceptibili să genereze, prin sinonimie sau prin omonimie, confuzii cu fenomene din alte compartimente lingvistice.

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

BIBLIOGRAFIE:

1. Academia Republicii Populare Române, *Gramatica limbii române*, vol. al II-lea, EARPR, [Bucureşti], 1954

2. Academia Republicii Socialiste România, *Gramatica limbii române*, vol. al II-lea, EARSR, Bucureşti, 1966[2] [ed. revăzută şi adăugită]

3. Andrei, Mihail, Iulian Ghiţă, *Limba română. Fonetică, lexicologie, morfosintaxă. Sinteze şi exerciţii*, Ed. Corint, Bucureşti, 1996[3] [ed. revizuită şi mult îmbogăţită]

4. Avram, Mioara, *Contragerea propoziţiilor şi dezvoltarea părţilor de propoziţie*, LL, II, 1978, p. 261-267

5. Avram, Mioara, *Gramatica pentru toţi*, EARSR, Bucureşti, 1986

6. Barbu, N. I. , *Sintaxa limbii române după metoda istorico-stilistică*, Ed. Gina, Alecu Zarchievici, Bucureşti, 1947[2] [ed. revăzută şi adăugită]

7. Bejan, Dumitru, *Gramatica limbii române. Compendiu*, Ed. Echinox, Cluj, 1997[2]

8. Bidu-Vrânceanu, Angela, Cristina Călăraşu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Mihaela Mancaş, Gabriela Pană Dindelegan, *Dicţionar general de ştiinţe. Ştiinţe ale limbii*, EŞ, Bucureşti, 1997

9. B[rateş ?], V. , *Analiza noţiunii de propoziţie*, CV, II, nr. 2, 1950, p. 39-43

10. Caragiu, Matilda, *Sintaxa gerunziului românesc*, SG, II, 1957, p. 61-89

11. Colbert, Bruno şi Emilia Savin, *Participiul prezent german şi gerunziul românesc*, AUB, XIII, 1964, p. 337-347

12. Constantinescu-Dobridor, Gh. , *Sintaxa limbii române*, EŞ, Bucureşti, 1998[2] [ediţie revăzută]

13. Constantinescu-Dobridor, Gheorghe, *Dicţionar de termeni lingvistici*, Ed. Teora, Bucureşti 1998[2]

14. Costescu, Gh. N. , *Metodica limbei române*, vol. I, Ed. Viaţa Românească, Bucureşti, 1920[2]

15. Coteanu, Ion, *Gramatică, stilistică, compoziţie*, EŞ, Bucureşti, 1990

16. Diaconescu, Ion, *Observaţii pe marginea corespondenţei dintre părţile de propoziţie şi propoziţiile subordonate*, LL, I, 1982, p. 25-36

17. Diaconescu, Ion, *Probleme de sintaxă a limbii române actuale*, EŞE, Bucureşti, 1989

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

18. Diaconescu, Paula, *Gramatica tradiţională. Recitire*, LR, XXXI, nr. 2, 1982, p. 111-115

19. Dimitriu, Corneliu, *Tratat de gramatică a limbii române. 2 Sintaxa*, Institutul European, [Iaşi], 2002

20. Dragomirescu, Gh. , *Îmbinările de cuvinte indivizibile, analizabile şi neanalizabile*, LL, VIII, 1964, p. 391-410

21. Dragomirescu, Mihail şi N. I. Rusu, *Manual de limba română (Carte de cetire şi gramatică). Conform programei din 1934 pentru clasa III a şcoalelor secundare de băieţi şi fete*, Ed. librăriei ziarului „Universul”, Bucureşti, 1936

22. Draşoveanu, D. D. , *Categoriile gramaticale de **relaţie** şi de **opoziţie** ale limbii române*, CL, XX, nr. 1, 1975, p. 67-79

23. Draşoveanu, D. D. , *De la morfemul **pe** la un sistem al determinanţilor substantivului*, PS, p. 11-32

24. Draşoveanu, D. D. , *Propoziţii **contrase** şi propoziţii **abreviate** (I)*, CL, XXXIII, nr. 1, 1988, p. 35-47

25. Draşoveanu, D. D. , *Propoziţii **contrase** şi propoziţii **abreviate** (II)*, CL, XXXIV, nr. 2, 1989, p. 123-134

26. Draşoveanu, D. D. , *Sensul relaţional şi expresia lui în limba română*, Cluj-Napoca, 1974, [teza. doc.]

27. Draşoveanu, D. D. , *Sintaxa participiului şi diateza pasivă – categorii în contradicţie*, CL, XXIV, nr. 1, 1979, p. 53-58

28. Draşoveanu, D. D. , *Teze şi antiteze în sintaxa limbii române*, Ed. Clusium, 1997

29. Drăganu, Nicolae, *Elemente de sintaxă a limbii române*, Institutul de linguistică română, Bucureşti, 1945

30. Drăganu, Nicolae, *Istoria sintaxei*, Institutul de linguistică română, Bucureşti, 1945

31. Frai, Ana, *Elipsa şi alte construcţii similare*, LMŞ, vol. II, 1973, p. 54-62

32. Frunză, A. , *Gramatica limbii române*, Tipografia Curţii regale, F. Göbl Fii, Bucureşti, 1918

33. *Gramatica limbii române. Manual unic pentru clasele medii VIII-XI*, ESLŞD, [Bucureşti], 1950

34. Gruiţă, G. , *Subordonata consecutivă*, LLR, XVI, nr. 1, 1987, p. 8-10

35. Guţu Romalo, Valeria, *Sintaxa limbii române. Probleme şi interpretări*, EDP, Bucureşti, 1973

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

36. Iordan, Iorgu, *Gramatica limbii române*, Cartea românească, Bucureşti, 1937

37. Iordan, Iorgu, *Limba română actuală. O gramatică a „greşelilor”*, Institutul de arte grafice Alexandru A. Terek, Iaşi, Socec, Bucureşti, 1948[2]

38. Irimia, Dumitru, *Gramatica limbii române*, Ed. Polirom, Iaşi, 1997

39. Irimia, Dumitru, *Introducere în stilistică*, Ed. Polirom, [Iaşi], 1999

40. Loghin, Constantin, *Gramatica limbii române. La îndemâna oricui*, Tipografia ziarului „Universul”, Bucureşti, 1941

41. Manliu, Ioan, *Curs elementar de limba română. Etimologia, ortografia şi compoziţiunile*, Ed. librăriei Socec & Comp. , Bucureşti, 1892[50]

42. Merlan, Aurelia, *Sintaxa limbii române. Relaţii sintactice şi conectori*, Ed. Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, Iaşi, 2001

43. Neamţ[u], Gavril, *„Predicatul nominal” şi determinanţii săi. Probleme de teorie şi analiză*, Cluj-Napoca, 1977, [teza. doc.]

44. Neamţu, G. G. , *Despre auxiliare. Cu privire specială la „a fi”*, CL, XVI, nr. 2, 1971, p. 355-363

45. Neamţu, G. G. , *Predicatul în limba română. O reconsiderare a predicatului nominal*, EŞE, Bucureşti, 1986

46. Petrina, Elena, *Limba română. Teorie şi aplicaţii – cu o culegere de exerciţii şi modele de rezolvare*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1996

47. Popovici, Eusebiu, *Gramatica română*, Ed. librăriei „Şcoala română”, Suceava, 1921[2]

48. Sandfeld, Kr. et Hedwig Olsen, *Syntaxe roumaine. I. Emploi des mots à flexion*, Paris, 1936

49. Scraba, Gheorghe D. , *Vorbirea şi scrierea românească. Studiu introductiv în filozofia limbii. Gramatică, ortografie, punctuaţie*, Ed. Librăriei Socec & Comp. , Bucureşti, 1926

50. Stan, Camelia, *Structuri lingvistice cu elemente neexprimate. O ipoteză de interpretare*, SCL, XLI, nr. 4, 1990, p. 373-376

51. Stati, Sorin, *Teorie şi metodă în sintaxă*, EARSR, Bucureşti, 1967

52. Suchianu, I. , M. Stroescu, *Citire, gramatică şi stil pentru clasa a IV-a secundară*, Ed. Librăriei Socec & Comp. , Bucureşti, 1928[7]

53. Şerban, V. , *Curs practic de sintaxă a limbii române*, EDP, Bucureşti, 1964

54. Şerban, V. , *Sintaxa limbii române. Curs practic*, EDP, Bucureşti, 1970[2] [ed. revizuită şi completată]

55. Şerbănescu, Andra, *Elipsa (în propoziţiile interogative)*, SCL, XLIII, nr. 1, 1992, p. 93-99

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)

56. Şerbănescu, Andra, *Principiul corespondenței: constrângeri în operațiile de contragere şi dezvoltare*, LR, XLI, nr. 1-2, 1992, p. 73-77

57. Şotropa, Dr. C. , *Gramatica limbii române*, Alcalay, [1931[8]]

58. Teodorescu, Ecaterina, *Sunt propozițiile subordonate propoziții autentice ?*, LR, XXVIII, nr. 3, 1979, p. 231-236

59. Tiktin, H. , *Gramatica română. Etimologia şi sintaxa*, Ed. Tempo, Bucureşti, 1945[3] [ed. revăzută de I. A. Candrea]

60. Trancu-Iaşi, Grigore şi Const. Dinu, *Limba si literatura românească. Manual pentru clasa III a gimnaziilor şi liceelor comerciale de băieți şi fete*, Ed. Cugetarea, Bucureşti, 1938

BDD-A3682 © 2005 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:02 UTC)